

ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Як свідчить світова практика, страхові компанії займають вагоме місце серед інституційних інвесторів, через надання не лише послуг зі страхування, а й різноманітних фінансово-кредитних послуг, як наприклад, кредитування чи інвестування. Основним джерелом отримання прибутку страхових компаній більшості розвинених країн є саме інвестиційна діяльність, від якої відбувається спрямування коштів на фінансування страхових операцій, розробку нових продуктів, підготовку кадрів тощо. Однак, в Україні роль страховика-інвестора залишається недооціненою не тільки на загальнодержавному рівні, а й на рівні менеджменту самої страхової компанії. Оперуючи значною кількістю інвестиційних ресурсів, українські страховики отримують вкрай низький інвестиційний дохід, причиною чого є незбалансованість та неоптимальний розподіл інвестиційного портфеля.

Інвестиційний портфель – це сукупність різних інвестиційних цінностей, які виступають інструментом досягнення конкретної інвестиційної мети. Інвестиційний портфель, з одного боку, це цілісний об'єкт управління, а з іншого – включає декілька відносно самостійних портфелів, що відрізняються видами об'єктів інвестування та методами управління ними: портфель інвестицій у цінні папери (державні та корпоративні); портфель інших фінансових інвестицій (банківські депозити, депозитні сертифікати тощо); портфель реальних інвестиційних проектів та ін.

Визначають три основні цілі формування інвестиційного портфеля страховими компаніями: збереження коштів, їх висока ліквідність та прибутковість. Перші дві мети забезпечуються вимогами держави щодо диверсифікації активів страхових організацій. Досягнення третьої мети – це наслідок інвестиційної політики самої страхової компанії. При цьому варто відзначити, що держава встановлює обмеження до страховика лише щодо розміщення залучених коштів, а процес інвестування власних ресурсів законодавчо не регулюється. Головна мета фінансового менеджера при формуванні інвестиційного портфеля – досягнення оптимального поєднання між ризиком і прибутковістю для страховика.

Розглядаючи питання про створення інвестиційного портфеля, інвестор повинен прийняти рішення з наступних питань:

1. Обрати один із двох типів портфеля (інвестиційний портфель, що переважно орієнтований на одержання доходу за рахунок відсотків і дивідендів; інвестиційний портфель, що спрямований на приріст курсової вартості інвестиційних цінностей, які входять до нього).
2. Оцінити прийнятне для даної страхової компанії поєднання ризику і прибутковості інвестиційного портфеля та, відповідно, визначити структуру портфеля, що відповідає виробленим критеріям.
3. Визначити характер первісного складу портфеля за ступенем ризику: агресивний (висока ступінь ризику) або консервативний (низька ступінь ризику).

З урахуванням цих рішень, фінансові менеджери страхової компанії у своїй інвестиційній діяльності при управлінні коштами страхових резервів повинні сформувати інвестиційний портфель, який буде забезпечувати високу рентабельність вкладень, що дозволяє зберегти реальну вартість вкладених коштів протягом часу інвестування, і, в разі необхідності, мати можливість легко і швидко реалізувати розміщені активи. У цьому полягає завдання формування раціонального інвестиційного портфеля страхової компанії.

Отже, основне завдання управління інвестиційним портфелем страхової компанії зводиться до оптимального розподілу інвестиційних ресурсів.

Таким чином, інвестиційний портфель страхової компанії має такі характерні особливості:

- висока ліквідність портфеля, що пов'язана з характером залучених фінансових ресурсів та вимогами держави щодо коефіцієнта ліквідності активів страхових компаній;
- низький рівень ризику, оскільки є чітко визначені обмеження понапрямом розміщення фінансових ресурсів страховика;
- формування портфеля як за рахунок залучених, так і за рахунок власних коштів, що дозволяє контролювати рівень прибутковості інвестиційного портфеля страхової організації;
- середньо- і довгостроковий характер вкладень.

Метою формування оптимального інвестиційного портфеля страхової компанії є отримання максимального інвестиційного доходу за умов дотримання загальних обмежень для всіх учасників фінансового ринку: обмеження у застосуванні фінансових інструментів;

- державне регулювання та контроль за процесом розміщення активів;
- необхідність умотивованого розміщення власних вільних засобів з урахуванням фінансового стану інвестора (особливо в частині мінімального розміру статутного капіталу);
- особливості структури зобов'язань інвестиційного портфеля;
- необхідність володіти певним обсягом високоліквідних активів з метою виконання зобов'язань компанії, ризику яких погано підлягають кількісній оцінці;

- досвід роботи актуаріїв і менеджерів інвестиційно-аналітичного відділу з метою досягнення достатнього

- рівня безпеки інвестиційного портфеля страховика.

Прогнозний інвестиційний портфель в страхових організаціях складається з різних інструментів, що відрізняються за рівнем прибутковості та ризикованості. Критерієм відбору активів до інвестиційного портфеля є можливість дотримання усіх принципів інвестиційної діяльності страховика у разі інвестування даного активу – диверсифікації, повернення, прибутковості та ліквідності.

Головні параметри цільової функції оптимізації інвестиційного портфелю (дохідність, ризик) виділяються виходячи з історичних даних про фінансовий інструмент та очікується, що основні тенденції, які характерні минулим періодам, в певній мірі матимуть відображення і в майбутньому.

При формуванні інвестиційного портфеля, здатного приносити необхідний для вирішення фінансових завдань інвестора дохід, може розкритися, що необхідний рівень волатильності портфеля має бути вищим за прийнятний для інвестора. Тому доцільно спочатку з'ясувати схильність клієнта до ризику, а потім встановлювати верхню межу очікуваного доходу. Якщо дохід має недостатній рівень, інвестору необхідно розставити пріоритети і прийти до необхідного компромісу. Якщо ж дохідність, що відповідає максимальній схильності клієнта до ризику, навпаки перевищує необхідну, то можна знижувати рівень волатильності та формувати більш стабільний портфель.

Мінімізація інвестиційного ризику досягається інвестором за рахунок того, що в інвестиційний портфель включають цінні папери різних галузей господарства, не пов'язаних тісно між собою, щоб уникнути збігу зміни їх ділової активності, зменшити їх взаємний вплив.

Отже, аналізуючи зазначене вище, можемо стверджувати, що формування оптимального інвестиційного портфеля реалізується у вигляді послідовності наступних дій:

1. Вибір цілей і методів управління портфелем.

2. Аналіз ринку в цілому, а також характеристик цінних паперів, доступних інвестору.

3. Вибір методик вимірювання ризиків та оцінки ризиків.

4. Формування оптимального портфеля відповідно до прийнятих цілями.

5. Управління портфелем, тобто його реструктуризація в разі, якщо характеристики портфеля не відповідають поставленим цілям.

6. Оцінка ефективності портфеля і перегляд ухваленої стратегії.

Формування такого оптимального інвестиційного портфеля страхової компанії забезпечить підвищення рівня її фінансової надійності та ефективності інвестиційної діяльності, а також сприятиме задоволенню потреб вітчизняного фінансового ринку в інвестиційних ресурсах.